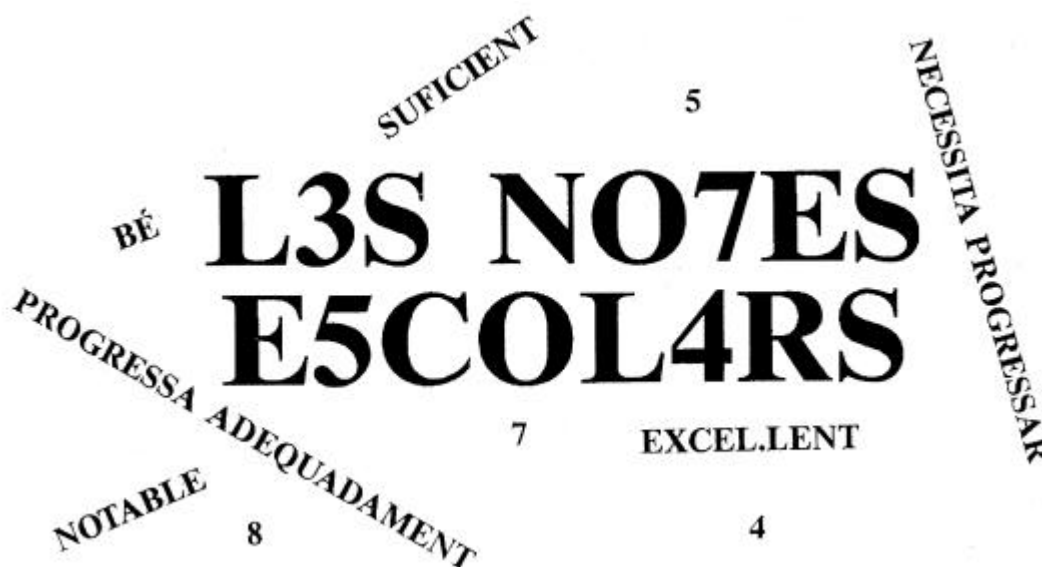


# full d'assessorament *de* *l'escola de pares de la* **FaPaC**



## LES NOTES ESCOLARS

0. -Tinc por de portar les notes a casa- diu la Cecília a una companya, tot i que a l'escola no li va malament; té un bon rendiment acadèmic i ha superat amb èxit els períodes avaluatius del curs.

¿Com se senten els nens que, malauradament, porten a casa unes "males notes"?

Les qualificacions (notes) escolars són una quantificació, generalment numèrica, de l'avaluació dels alumnes. Aquestes notes són establertes pel professor a través de dades numèriques o bé d'un altre codi (també s'utilitzen d'altres conceptes: bé, suficient, notable...).

Aquestes qualificacions, quan s'interpreten, tenen unes repercussions:

- Influeixen sobre l'estimació que l'alumne té de sí mateix i pot ser la causa que els altres l'apreciïn o rebutgin.
- Determinen la promoció de l'alumne (que passi al curs següent) o la seva repetició, unint-se a un altre grup d'alumnes (fet que pot significar negatiu pel repetidor o, el que es pretén, positiu per al seu procés d'aprenentatge).
- Indiquen l'èxit o el fracàs actual i el probable futur.
- Influeixen en l'actitud dels pares respecte els fills.

Les notes en general, afecten emocionalment els alumnes i les famílies, i en ocasions arriben a ser el centre d'atenció del procés educatiu, quan aquest és molt més ric i la seva valoració és molt més complexa que jutjar el nen a través d'unes dades numèriques.

Amb això no volem negar la importància de les qualificacions escolars; representen un dels vincles entre l'escola i la família, però no l'únic i bàsic. Per això convé saber llegir-les i interpretar-les de la manera més justa pel nen. L'important és poder interpretar si a través d'aquestes notes el nen ha donat el millor de sí mateix, si ha fet tot el que ha pogut. No es tracta que sigui el millor, sinó que doni el millor de sí mateix.

Però no es pot saber si ha donat el millor de sí mateix només a través de les notes escolars, encara que aquestes donen una idea aproximada del rendiment acadèmic. **Les notes han de completar la informació que els pares ja han de saber si durant el curs han fet un seguiment del procés d'aprenentatge del fill**, i han mantingut un contacte habitual amb el seu mestre o tutor. Així poden ajudar a millorar el procés si durant el mateix s'ha presentat alguna dificultat.

De setembre a juny sembla que hi ha molt de temps per arreglar el que no vagi bé. "Encara queda molt de curs", poden pensar alguns pares, o "a veure què passarà l'últim trimestre", poden pensar d'altres. Però quan les notes arriben (i no s'ha fet un seguiment), venen les sorpreses, les preocupacions "vaja quines vacances ens esperen a tots!" i a corre cuita s'intenta salvar un curs que s'enfonsa.

Per tot això, fer un seguiment del desenvolupament del curs del fill/a esdevé una tasca necessària, per poder prendre decisions en el moment oportú, i el que és més important, prendre decisions d'acord amb el mestre tutor i el propi fill.

Els pares no poden oblidar tampoc, a l'hora d'interpretar les notes, la diferència entre el desig propi del que es voldria que el fill fos i la realitat que aquest està vivint. Sovint, el pare/mare que no ha estat brillant en els estudis desitja el contrari pels fills; el pare/mare que va tenir èxit escolar no espera menys dels seus. També s'ha de considerar que no tots els nens comencen amb bon peu els estudis, i pot ser que els primers cursos esdevinguin "difícils". Cal mantenir una estimulació constant i una confiança en el nen perquè la seva evolució sigui favorable.

Estimular no és, per exemple, "a la teva edat el teu germà gran estava fart de notables", o "fixa't com llegeix l'Anna, i és més petita que tu. Aquesta sí que està espavilada". Considerem que reforçar la tasca del nen és que aquest sàpiga, malgrat els seus

resultats baixos, que es confia en ell, que se l'estima i anima a treballar, i de segur que els seus esforços seran més grans. Ja hem citat anteriorment que les notes escolars poden ser en ocasions el centre d'atenció del procés educatiu del nen, i que aquest procés és molt més ric i la seva valoració és més complexa que l'establir unes dades numèriques al llarg del curs. Per això tractarem d'analitzar més acuradament alguns conceptes relacionats amb les notes: **qualificacions escolars, rendiment escolar (acadèmic) de l'alumne, èxit escolar, avaluació i expectatives de l'alumne.**

## 1. QUALIFICACIONS ESCOLARS

Aquest concepte ja ha estat definit, però explicarem quines finalitats pretén:

-Personal (alumne): servir d'incentiu en l'aprenentatge dels alumnes (tot i que els resultats negatius poden generar sentiments d'avversió a l'escola).

-Familiar: informar sobre el progrés del nen

-Social: determinar el nivell adquirit pels alumnes respecte a normes d'adaptació social i cultural. Per interpretar aquesta finalitat cal reflexionar sobre quins valors prevalen actualment en la nostra societat respecte als estudis i titulacions d'una persona. Les notes són un indicador social que fan prendre postura a qui les interpreta.

-Escolar: registrar l'avanç personal de l'alumne i del grup d'alumnes, l'encert o no dels mètodes de treball, l'eficiència del docent, etc.

Hi ha diferents maneres d'atorgar notes: quantitativament i qualitativament. Respecte a la primera hem de dir que a una expressió verbal se li assigna un número: suspès (de 0 a 4), aprovat (5), etc. L'objectiu d'expressar-ho numèricament respon, en principi, per poder realitzar un tractament estadístic de les dades, intentant obtenir una major precisió de les qualificacions escolars.

Les escales de qualificació que més s'empren són:

0 a 4: suspès	0 a 2: molt deficient
5 a 6: aprovat	3 a 4: insuficient
7 a 8: notable	5: suficient
9 a 10: excel·lent	6: bé
	7 a 8: notable
	9 a 10: excel·lent

Pel que fa a les qualificacions qualitatives, direm que amb aquestes, el mestre situa a l'alumne dins unes agrupacions pre-

establertes, com per exemple: apte o no apte, suspès, aprovat, etc. sense expressar-ho numèricament. Per exemple, el que s'utilitza a Cicle Inicial, són qualificacions qualitatives, i en valorar les diferents àrees d'aprenentatge (matemàtiques, llengua, experiències...), es fa indicant PA (progressa adequadament, NM (necessita millorar).

## 2. RENDIMENT ESCOLAR DE L'ALUMNE

Es considera el rendiment escolar el nivell de coneixements de l'alumne mesurat a través de proves d'avaluació. No és solament que es mesura el rendiment mitjançant el que hom coneix com exàmens, controls, etc., sinó que es fa una avaluació contínua i, per tant, es té en compte tot el procés d'aprenentatge que realitza l'alumne. L'avaluació, a més a més, informa sobre altres elements del centre escolar.

## 3. AVALUACIÓ

No solament mesura els coneixements, sinó que té en compte el desenvolupament global del nen: afectiu, social, psicològic, de manera que es converteix en un instrument orientador pel propi alumne. Així, l'avaluació és un sistema integrat dintre del sistema educatiu, i tracta de proporcionar el màxim d'informació per millorar el procés educatiu, reajustar els objectius d'aquest procés, revisar els plans, programes de treball, mètodes i recursos que s'empren a l'escola, i també ajudar i orientar als alumnes.

Amb tot això, es pot deduir que l'avaluació no està únicament plantejada vers l'alumne; va destinada també al centre (avaluació del sistema d'organització), al docent (avaluació de la planificació i de l'acció del mestre).

Quan va adreçada a l'alumne, s'ha d'entendre com a una avaluació formativa, com a mitjà per orientar el treball de l'alumne, per conèixer el seu nivell formatiu i per estimar el grau d'assimilació de l'ensenyament que rep. Segons el moment avaluat, és a dir, en el període de curs que s'aplica, l'avaluació adreçada a l'alumne es pot classificar en:

- Inicial: es valoren les aptituds dels alumnes, els seus interessos, el grau de coneixements en el present, la seva motivació; serveix de primera orientació dels mestres per poder contrastar amb posteriors valoracions, per determinar els progressos respecte a aquesta valoració inicial.

- Contínua: es fa un diagnòstic de les dificultats trobades en l'aprenentatge de l'alumne, per anar-les disminuint en els aprenentatges posteriors. Es té en

compte l'evolució del curs, com estava al principi i com va progressant.

- Final: És la comprovació de l'assoliment dels objectius i plantejament dels posteriors.

Les funcions de l'avaluació són de:

- Diagnòstic. Comprovar fins a quin punt s'ha aconseguit els objectius proposats, i amb això es pot determinar el grau de concordança o discrepància entre els objectius previstos i els aconseguits

- Orientació o reorientació del procés educatiu, tan en la seva estructura (planificació), com en la seva aplicació (recursos)

- Pronòstic o predicció de les possibilitats de l'alumne com a base per a la seva orientació personal, escolar i professional

- Control de rendiment dels alumnes.

## 4. ÈXIT ESCOLAR

Aquest va referit a l'alumne que està en període de formació a l'escola i ha superat els objectius programats. Serà doncs el quins objectius i el com es plantegen que influirà en l'obtenció d'èxit o no. Si es fixen uns objectius educatius que no estan en concordança amb el desenvolupament maduratiu dels nens, per més que s'esforcin aquests difícilment podran obtenir èxit. Per tant, per fixar els objectius, s'han de tenir en compte, com a mínim, tres tipus de criteris:

- El criteri acadèmic. Per tenir èxit s'han de superar els continguts assenyalats per les autoritats acadèmiques.

- El criteri psicològic. L'èxit escolar queda supeditat al desenvolupament de les capacitats i de les aptituds de l'alumne. A l'hora de fixar bels objectius, no es poden fixar aquells que pel propi desenvolupament del nen no es puguin superar. Cal tenir present, també, el ritme individual del nen/a.

- El criteri social. Són exigències que sorgeixen de la societat (necessitats professionals, polítiques...), que incideixen en els objectius a fixar. De vegades, el criteri social pot posar el llistó massa alt.

## 5. EXPECTATIVES DE L'ALUMNE O GRAU D'EXPECTACIÓ

Les expectatives de l'alumne ens situen davant les aspiracions o desigs concrets que el nen/a es planteja respecte a una tasca específica; és a dir, l'alumne ha realitzat unes feines, i autovalora aquest treball, de manera que preveu una valoració aproximada que farà el mestre.

Si aquestes expectatives no coincideixen amb els resultats atorgats pel mestre, pot repercutir negativament en l'alumne, generant desinterès, frustració, etc. Per tant, està relacionat també amb la por al fracàs. Si la feina a realitzar presenta força dificultats, l'alumne tindrà un grau d'expectació més baix. Per exemple, el nen pot pensar: "era una feina difícil, a més a més s'havia treballat poc a classe. No sé si me'n sortiré".

Els alumnes que presenten un grau d'expectació més elevat poden superar els possibles entrebancs amb què es trobin; per això és convenient crear un clima de confiança i seguretat en el nen que possibiliti a aquest augmentar la seva motivació per l'estudi. Per contra, els que presenten un nivell baix d'expectació tenen més facilitat a sentir frustració per les dificultats que trobin en els seus estudis, la qual cosa fa més difícil poder-les superar.

Amb tot el que hem descrit fins ara, podem dir que durant un període avaluatiu, el procés d'aprenentatge que realitza l'alumne és avaluat i mesurat de manera que aquesta valoració es concreta en unes qualificacions (notes) que expressen una idea aproximada del seu rendiment acadèmic.

Les notes escolars esdevenen molt importants, ja que no solament és la relació examen/nota, sinó que hi ha molts altres factors a considerar abans d'arribar a aquesta dada que hom espera al final de cada avaluació i sobre tot al final de curs. D'entre els factors que ja hem anat descrivint, en volem destacar d'altres.

## **6. FACTORS QUE INCIDEIXEN EN LES QUALIFICACIONS ESCOLARS**

La valoració que es fa de les notes influirà sobre l'estimació que l'alumne posseeix de sí mateix i pot ser un factor d'influència perquè els companys l'acceptin o el rebutgin. Determinen la seva promoció o el converteixen en un reprovat que ha de repetir curs, unint-se a un altre grup d'alumnes; indiquen l'èxit o fracàs present i el probable futur; influeixen en l'actitud dels pares respecte llurs fills. Afecten emocionalment els alumnes i les famílies i, en ocasions, les notes escolars són el centre d'atenció del procés educatiu, la valoració i trajectòria del qual és molt més rica i complexa, pel que és molt difícil que pugui ser expressat únicament per un número.

En el rendiment de l'alumne influeixen característiques de personalitat com extraversió, introversió, ansietat, aspectes motivacionals; també influeixen els interessos dels alumnes i els hàbits d'estudi, relació alumne-mestre, autoestima...

Les interpretacions de la família sobre les notes escolars també tenen el seu grau d'incidència. El nen no ha de percebre mai que se l'estima o no en funció de les notes. És més, pensem que no se l'ha d'estimar més o menys en funció dels resultats acadèmics. Per aquest motiu, considerem que tampoc no s'ha de premiar o castigar si el nen aprova o suspèn, ja que si ho fem així estem potenciant actituds de rendiment en funció del que s'obtindrà. El nen ha de gaudir de l'estudi, de l'escola, d'aprendre per aprendre. No obstant això, reforçar i estimular el nen en la seva tasca augmenta la seva motivació per l'estudi.

Despreocupar-se o obsessionar-se per les notes, pot fer que el nen/a se senti menyspreat per la tasca que realitza, tan per desinterès com per manca de confiança en cada un dels casos.

És convenient, tal com indicàvem al principi, fer un seguiment de l'evolució escolar del nostre fill, que no ha de representar angoixa pel nen i sí un sentiment de confiança i de què es valora la tasca que realitza a l'escola. Els pares, quan llegeixen les notes que porten els fills a casa, difícilment poden interpretar i tenir en compte tot el procés d'aprenentatge viscut pel nen a l'escola durant el curs; per tant, ajudar en l'aprenentatge dels fills i mantenir un contacte directe amb l'escola, amb el mestre o tutor esdevé fonamental per poder aportar des de casa tot allò positiu per millorar el rendiment dels nostres fills. Pensem que unes notes satisfactòries o insatisfactòries no són exclusivament responsabilitat dels nens i nenes, sinó de tot l'entorn on aquests i aquestes es desenvolupen.

---

*Autor del text: Ricard Montalbán.*